

SỬ DỤNG PHẦN MỀM HỖ TRỢ DẠY HỌC TIẾNG ANH CHO SINH VIÊN NĂM THỨ 1, 2 Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHÔNG CHUYÊN

■ ThS. Lê Thị Nhung

Học viện Quản lý Giáo dục

Ứng dụng Công nghệ thông tin (CNTT) nhằm đổi mới phương pháp dạy học biểu hiện rất đa dạng ở các mức độ khác nhau trong từng môn học, ở từng trường và từng địa phương... Đối với các Phần mềm dạy học (PMDH) ngoại ngữ cho sinh viên (SV), yếu tố tình huống thực (Authentic context) cần được đặt lên hàng đầu, có như vậy mới giúp SV có được năng lực giao tiếp (communicative competence) - là cái đích cần đạt được. Các chương trình phần mềm phải cung cấp được các mẫu giao tiếp thực và có ý nghĩa trong việc thực hiện mục tiêu trên. SV thường không có nhiều cơ hội tiếp xúc với người nói tiếng Anh bản xứ, do đó phần mềm cung cấp những tình huống thực sử dụng tiếng Anh trong các văn cảnh khác nhau của người bản xứ mang sắc thái của văn hoá ngôn ngữ đích thực nên rất quan trọng đối với họ.

Trong bài viết này, chúng tôi: giới thiệu một số PMDH tiếng Anh hay, giới thiệu một số tiêu chí lựa chọn PM, và một số biện pháp sử dụng PMDH tiếng Anh nhằm hỗ trợ GV trong việc đổi mới dạy học môn tiếng Anh ở các trường đại học không chuyên.

I. Giới thiệu một số PMDH tiếng Anh

Hiện nay, trên thị trường có nhiều PMDH tiếng Anh như English Elements, LangMaster, English Discoveries ... Dưới đây chúng tôi giới thiệu hai (02) PMDH tiếng Anh hay được nhiều người học chú ý.

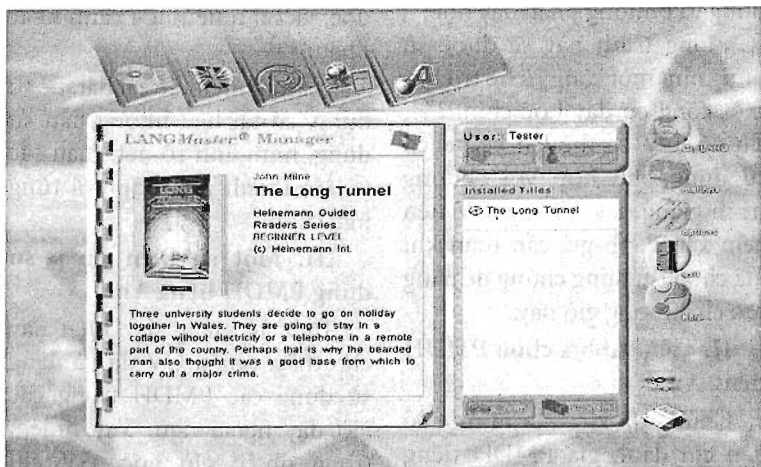
1. Phần mềm LangMaster

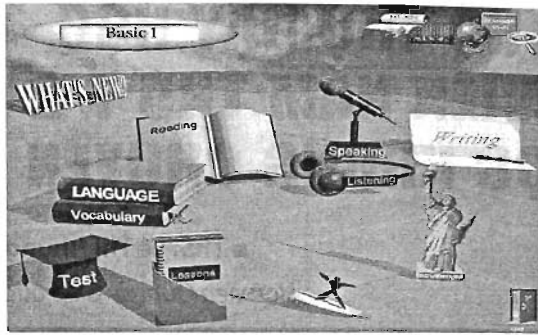
Phần mềm LangMaster được thực hiện trên cơ sở sách học tiếng Anh English Elements của Nhà Xuất bản Hueber Verlag GmbH, gồm 5 cấp độ (Trình độ mới bắt đầu, trình độ sơ cấp, trình độ trung cấp, trình độ nâng cao, và trình độ cao cấp) phù hợp với nhiều đối tượng. Các bài học đều được liên kết với Từ điển Anh-Việt, Anh - Anh Collins

Cobuild có phát âm bằng giọng người Anh bản ngữ. Đối với sinh viên năm thứ 1, giảng viên (GV) có thể lựa chọn một số bài ở cấp độ 1 và 2 để luyện thêm các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết cho sinh viên.

2. Phần mềm English Discoveries

English Discoveries là sản phẩm phần mềm của công ty Berlitz và EDUsoft. Đây là công cụ giúp người học được hoà nhập vào môi trường tiếng Anh bản ngữ với những ngữ cảnh thực sống động, bao gồm nhiều cấp độ từ trình độ mới bắt đầu đến cao cấp (Let's start, Basic, Pre-Intermediate, Intermediate, Advance). Mỗi chương trình bao gồm nhiều module độc lập với

các chủ đề ngữ pháp, các kỹ năng ngôn ngữ và khoảng 300 từ mới.

Ngoài hai PMDH trên, hiện nay còn có nhiều PMDH tiếng Anh khác hoặc được các công ty phần mềm trong nước sản xuất, hoặc do các công ty nước ngoài làm. GV và SV có thể mua hoặc download miễn phí từ các trang web như: <http://www.manythings.org/>; <http://www.teachers.net/>; <http://www.aare.edu.au/>;... Tuy nhiên, không phải PMDH nào cũng có chất lượng cao và phù hợp với đối tượng học. GV không nên sử dụng tất cả các phần mềm họ có, mà phải biết cách lựa chọn phần mềm; phải trả lời được các câu hỏi “Tại sao chúng ta cần chương trình phần mềm này?”; “Chương trình này sẽ hỗ trợ được gì về nội dung và phương pháp dạy học?”; “Chương trình này sẽ được sử dụng như một công cụ hỗ trợ hay một công cụ dạy học chính?”... Từ đó, GV có thể lên kế hoạch sử dụng phù hợp với chương trình giảng dạy. Vì vậy, GV nên xem xét, đánh giá cẩn thận khi lựa chọn, sử dụng chúng để nâng cao chất lượng giờ dạy.

II. Tiêu chí lựa chọn PMDH tiếng Anh

Chúng tôi xin đưa ra một số tiêu chí đánh giá PMDH tiếng

Anh được soạn dựa trên checklist đánh giá phần mềm của Heller, 1991 và có tham khảo tiêu chí tuyển chọn PMDH của PGS.TS Đào Thái Lai, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam.

1. Phần mềm có nội dung kiến thức phù hợp với giáo trình đang giảng dạy;
2. Có phát âm bằng giọng người Anh bản ngữ; có các tình huống thực đa dạng, phong phú trong giao tiếp;
3. SV được kích thích tính sáng tạo, tích cực, chủ động; được học trong môi trường ưu việt hơn môi trường truyền thống khác;
4. Phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của SV, không quá tải về nội dung kiến thức, không gây căng thẳng về tâm lý...
5. Thể hiện được yếu tố văn hoá người Việt hoặc người bản ngữ;
6. SV có thể học từ vựng, ngữ pháp, và các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết ở nhiều ngữ cảnh khác nhau;
7. Phần mềm dễ cài đặt, dễ sử dụng, có tài liệu hướng dẫn sử dụng, hình ảnh rõ nét, màu sắc và âm thanh phù hợp với từng ngữ cảnh.

III. Một số biện pháp sử dụng PMDH tiếng Anh

Thực tế giảng dạy hiện nay cho thấy, nhiều GV đã và đang sử dụng các PMDH trong các giờ dạy ngoại ngữ. Tuy nhiên, trong nhiều giờ học, GV chỉ

dùng ở chỗ sử dụng các PM công cụ như MS Powerpoint để trình chiếu các hình ảnh, SV thụ động ngồi xem. Tất cả các hoạt động học này của SV chưa gắn được với đặc trưng của môn học: được học trong các tình huống thực, phát âm theo giọng chuẩn của người bản ngữ... Tuy nhiên, sử dụng PMDH tiếng Anh để hỗ trợ quá trình dạy học chỉ thực sự hiệu quả nếu chúng ta biết khai thác chúng để tạo cơ hội cho SV thực hành giao tiếp. Do đó, chúng tôi đề xuất một số biện pháp sử dụng PMDH tiếng Anh để nâng cao khả năng giao tiếp bằng tiếng Anh cho SV ở các trường đại học không chuyên.

Biện pháp 1: Lựa chọn nội dung PMDH phù hợp với bài dạy

Biện pháp này giúp GV lựa chọn được những phần nội dung mang đặc trưng giao tiếp trong PMDH tiếng Anh phù hợp với bài dạy, tránh lạm dụng những phần không đảm bảo chất lượng, ảnh hưởng đến kết quả học tập của SV.

Có thể thấy, chọn một nội dung PM để dạy không có nghĩa là GV được phép chọn bất cứ một phần nội dung nào theo yêu cầu thời gian, hoặc đơn thuần là đúng theo nội dung dạy. Các kỹ năng, hoặc kiến thức ngôn ngữ được dạy đều phải liên quan đến các yếu tố, thích hợp với các tiêu chí trên:

- Ngữ liệu (language content);
- Mức độ hỗ trợ của hình ảnh (degree of visual support);
- Chất lượng của hình ảnh và âm thanh (clarity of picture and sound);
- Mật độ ngôn ngữ (density of

language);

- Phong cách nói (speech delivery);

- Mức độ tình huống (contextual level)...

Biện pháp 2: Thiết kế hoạt động học tập tăng tính tương tác với máy tính, giúp phát triển năng lực giao tiếp SV

Biện pháp này giúp GV tận dụng được ưu điểm của PMDH để hướng dẫn SV giao tiếp với máy tính, ôn lại kiến thức đã học, phát triển khả năng giao tiếp tự tin, và kích thích tính sáng tạo của SV, biến kiến thức ngôn ngữ học được trở thành kiến thức ngôn ngữ tiềm ẩn (implicit knowledge).

GV có thể sử dụng các hoạt động học tập sau để tổ chức hiệu quả các hoạt động giao tiếp cho SV như: thiết kế phiếu học tập hoặc tổ chức các trò chơi.

* Phiếu ghi hoạt động thực hành giao tiếp

Gồm các câu hỏi, hoặc các yêu cầu hoạt động đòi hỏi SV phải biết vận dụng các kiến thức ngôn ngữ đã học vào các tình huống giao tiếp cụ thể để tái tạo lại những điều mình đã học, đã được nghe; có thể sử dụng cho từng cá nhân, theo cặp, hoặc theo nhóm. GV cũng có thể yêu cầu SV về nhà sử dụng các PMDH để hoàn thành phiếu học tập. Thông qua các phiếu học tập này, GV định hướng cho SV những kiến thức, kĩ năng mà SV phải đạt được để thực hành các kĩ năng giao tiếp.

* Thiết kế các hoạt động trò chơi

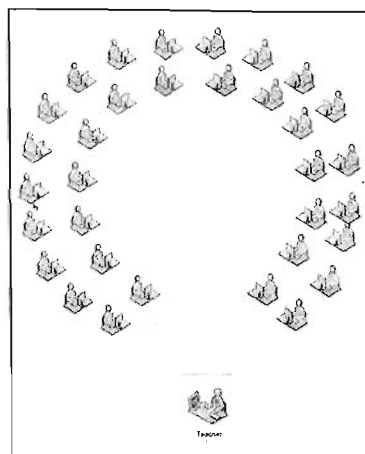
Học ngoại ngữ với hình thức tổ chức các trò chơi có thể nói là

một trong những cách hiệu quả nhất tạo không khí vui vẻ cho giờ học, nhất là các trò chơi được thiết kế trong các PMDH với các hình ảnh đẹp, sinh động, thu hút được sự chú ý của SV, giúp các em luyện tập khả năng giao tiếp.

Sau khi học một phần nội dung mới bằng PMDH tiếng Anh, SV đã được tiếp xúc với những hình ảnh, ngữ cảnh như bên ngoài cuộc sống thực hàng ngày của các em, và được nghe phát âm bằng tiếng bản ngữ, GV có thể tổ chức các trò chơi để thực hành giao tiếp với các tình huống, nội dung tương tự. SV thường chú trọng vào các hoạt động như: đồng ý, phản đối, hỏi ý kiến, ... để giải quyết được các vấn đề đặt ra của trò chơi nên sử dụng tiếng Anh một cách tự nhiên. GV có thể thiết kế các trò chơi theo kinh nghiệm của mình, hoặc sử dụng các trò chơi có sẵn trong các PMDH.

Lưu ý: Khi tổ chức dạy, GV có thể bố trí lại sơ đồ chỗ ngồi trong lớp, cần có một khoảng trống trong lớp học để GV tổ chức các hoạt động giao tiếp vì các giờ học tiếng Anh thường có các hoạt động theo cặp, theo nhóm (group work or pair work), các trò chơi (games)... Ví dụ dưới đây minh họa cách sắp xếp chỗ cho SV trong phòng học multi-media.

Tóm lại, việc ứng dụng CNTT để giảng dạy trong các trường đại học là hết sức cần thiết. Khi ứng dụng CNTT trong dạy học, SV được tiếp xúc với một môi trường mới mẻ, hấp dẫn, đa dạng - một môi trường chưa hề có trong nhà trường truyền

thống. Để sử dụng các PMDH tiếng Anh có hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng dạy học, GV cần tự đánh giá được PMDH nào là tốt, cần thiết cho môn học của mình. Với từng PMDH, GV cần biết lựa chọn tình huống sử dụng PMDH sao cho có hiệu quả. Ngoài ra, các cơ quan chức năng nên có hướng dẫn danh mục các PMDH tiếng Anh đã được tuyển chọn bởi các chuyên gia giáo dục và chuyên gia tin học có kinh nghiệm giúp GV có thêm tư liệu hỗ trợ cho việc giảng dạy.

Tài liệu tham khảo:

1. Heller, R.,S. Evaluating software: review of options. Computers and Education (1991).
2. Trịnh Thanh Hải, Quy trình và các phương án khai thác phần mềm hỗ trợ dạy học, Tạp chí TBGD, số 35, tháng 7/2008;
3. Nguyễn Quốc Hùng, M.A, Học tiếng Anh qua các trò chơi, NXB Tổng hợp TP Hồ Chí Minh, 2005;
4. PGS.TS. Đào Thái Lai. Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học ở trường phổ thông Việt Nam. Đề tài B 2003-49-42-TĐ
5. Kì yếu hội thảo “Ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác thiết bị dạy học”, Hội thảo CNTT, Bộ GD&ĐT, tháng 5/2008.